

проблем гуманізму, 1997. – 466 с. 2. Європейський Союз. Консолідовані договори. – К.: Port-Royal, 1999. – С. 140–142. 3. ЄС надасть Україні 116 млн. євро. – Режим доступу: <http://www.eunews.unian.net>. 4. Микієвич М.М. Європейське право навколишнього середовища: навч. посіб. / М.М. Микієвич, А.О. Андрусевич. – Львів, 2004. – 256 с. 5. МЗС України. Стратегія інтеграції України до ЄС (затверджена Указом Президента України). – Режим доступу: <http://www.mfa.gov.ua/ua/publication/content/2990.htm>. 6. Муравйов В.І. Гармонізація законодавства як феномен європейської інтеграції / В.І. Муравйов // Український правовий часопис. – 2003. – Вип. 2(7). – С. 3–23. 7. Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2011. – №26. – Ст. 218. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>. 8. Постанова КМУ “Про затвердження Комплексної програми реалізації на національному рівні рішень, прийнятих на Всесвітньому саміті зі сталого розвитку, на 2003 – 2015 роки”. – Режим доступу: <http://www.esopravo.org.ua>. 9. Представництво України при Європейському Союзі. Відносини Україна – Європейський Союз: засади розвитку відносин між Україною та ЄС. – Режим доступу: <http://www.ukraine-eu.be>. 10. Фонарюк Д.В. Адаптація українського законодавства ЄС як фактор швидкого розвитку євроінтеграції [Електронний ресурс] / Д.В. Фонарюк / Режим доступу: <http://www.intkonf.org/fonaryuk...adaptatsiya...evrointegratsiya>.

УДК: 355/359(477):327

Олег Івахів

Академія Сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного

ЗБРОЙНІ СИЛИ УКРАЇНИ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ УЧАСТІ У ВІЙСЬКОВИХ ОБ’ЄДНАННЯХ ЄВРАЗІЙСЬКОГО РЕГІОНУ

© Івахів О., 2012

Досліджуються аспекти співпраці незалежної України з країнами євразійського регіону у військовій сфері. Визначено основні чинники, які визначають цю співпрацю. Проаналізовано перспективи розвитку взаємин України у військовій сфері із євразійськими країнами через призму концепції євразійства.

Ключові слова: Україна, Російська Федерація, співпраця, військова сфера, євразійський регіон.

Oleg Ivahiv

UKRAINIAN ARMED FORCES: STATUS AND PARTICIPATION PERSPECTIVES IN MILITARY ASSOCIATION OF EURASIAN REGION

The military policy aspects of cooperation of independent Ukraine with the countries of eurasia region are analyzed. Define basic factors which determine this cooperation. The perspectives of development of Ukraine mutual relationship in the military with the eurasia countries through the prism of conception of eurasionism are analysed.

Key words: Ukraine, Russian Federation, cooperation, the military, Eurasian region.

Епоха глобального протистояння хоча і відійшла у минуле, основною тенденцією, пов’язаною із станом безпеки на пострадянському просторі, залишається поширення нестабільності та наявність внутрішніх конфліктів на теренах євразійського регіону. Руйнування ж біполярної

системи міжнародних відносин стало інерційним поштовхом до подальших трансформацій на теренах колишнього СРСР, стимулювало зазіхання на лідерство з боку Російської Федерації (РФ) й визначило активізацію регіональних і глобальних центрів сили, які конкурують у процесах розробки і реалізації інтеграційних проектів. РФ – ключовий гравець “Євразійського простору”, незважаючи на демонстративні зусилля, за 20 років після розпаду СРСР, як і Україна, не змогла сформувати ефективного інтеграційного проекту та збалансованого перспективного зовнішньополітичного курсу.

Питанню міжнародного військового співробітництва України присвячено чимало праць [1, 2, 4, 5, 8–10]. Натомість зміни у вищому керівництві нашої держави в певний спосіб внесли зміни у геополітичні інтереси України. Тому питання її військової співпраці на теренах євразійського простору отримало нову актуальність.

Мета роботи – дослідити аспекти співпраці України з країнами євразійського регіону у військовій сфері, проаналізувати перспективи її співпраці з цих питань із країнами цього регіону.

Міжнародне співробітництво Міністерства оборони України (МОУ) та її Збройних сил – це цілеспрямована діяльність самого Міністерства оборони, Генерального штабу Збройних сил, видів Збройних сил, об’єднань, з’єднань, військових частин, військових навчальних закладів, установ та організацій, щодо зміцнення воєнної безпеки держави та забезпечення у міжнародних відносинах її національних інтересів у сфері оборони; сприяння безпеці та стабільності в європейському регіоні та у світі загалом; сприяння процесам європейської та євроатлантичної інтеграції України; сприяння розвитку оборонної сфери та Збройних сил, досягненню ними відповідності сучасним вимогам та спроможності виконувати спільні завдання з підрозділами Збройних сил держав, що входять до європейських та євроатлантичних структур безпеки; поширення в світі позитивного іміджу України та її Збройних сил; сприяння підвищенню науково-технічного та оборонно-промислового потенціалу України, оснащенню ЗСУ сучасними зразками озброєння, військової техніки та іншими видами військового майна, а також експорту товарів, робіт, послуг військового та подвійного призначення [12].

У 2011 р. основні зусилля міжнародного співробітництва МОУ та ЗСУ спрямовувалися на:

- сприяння процесам європейської інтеграції України, участі у вдосконаленні та розвитку європейської системи колективної безпеки;
- розвиток двосторонніх відносин з РФ на основі стратегічного партнерства, дружби і добросусідства, взаємовигідного співробітництва;
- забезпечення виконання положень Хартії про стратегічне партнерство між Україною та США, формування механізмів стратегічного партнерства на засадах ефективного і взаємовигідного співробітництва;
- підтримання діалогу із ключовими партнерами України, країнами-сусідами, іншими провідними державами світу та міжнародними безпековими організаціями;
- продовження конструктивного партнерства з Організацією Північноатлантичного договору та іншими військово-політичними блоками з усіх питань, що становлять взаємний інтерес;
- забезпечення виконання міжнародних зобов’язань нашої держави у сфері оборони, зокрема щодо контролю над озброєннями;
- участь у міжнародних миротворчих операціях та операціях з врегулювання криз.

Основні заходи співробітництва у військовій сфері були спрямовані на розвиток багатосторонньої та двосторонньої співпраці. Так, двостороннє співробітництво здійснювалося з оборонними та військовими відомствами 18 країн, при цьому пріоритетним був розвиток співробітництва з державами–стратегічними партнерами України, країнами-сусідами та країнами євразійського регіону.

Зокрема у 2011 р. проведено:

двосторонні зустрічі міністрів оборони України та Російської Федерації (24–28.02.11, 25.03.11, 17–19.04.11 рр.), під час яких основна увага приділялась обговоренню питань реформування збройних сил, оптимізації органів військового управління, організації та проведення

спільних заходів бойової підготовки збройних сил двох сторін, співробітництва в області підготовки кадрів, використання полігону злітно-посадкових систем “Нитка”, залучення українських промислових підприємств до утилізації боєприпасів, озброєння та військової техніки Чорноморського флоту РФ на території України; використання потенціалу для відновлення технічної готовності і модернізації кораблів та суден Військово-Морського флоту РФ;

зустріч Міністра оборони України з Надзвичайним і Повноважним Послом Турецької Республіки в Україні (28.01.11 р.). У межах проведення заходу сторони розглянули питання щодо можливості розвитку спільних механізмів забезпечення безпеки на Чорному морі, зокрема Чорноморської групи військово-морського співробітництва БЛЕКСІФОР та операції “Чорноморська гармонія”;

візит Міністра оборони України до Азербайджанської Республіки. (16–18.03.11 р.). Під час візиту обговорено спектр питань розвитку двостороннього співробітництва. Азербайджанська сторона висловила зацікавленість у ремонті і модернізації на підприємствах українського оборонно-промислового комплексу військової техніки виробництва радянських часів.

У рамках СНД на базі Національного університету оборони України проведено засідання Координаційного комітету з питань протиповітряної оборони (ППО) при Раді міністрів оборони держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав (СНД) (12.04.11 р.). Учасники засідання обговорили план проведення спільних заходів оперативної і бойової підготовки на 2011–2012 рр., питання щодо удосконалення нормативно-правової бази застосування чергових сил з ППО держав СНД [12].

Для України політичною основою військової співпраці з іншими державами є: закон України “Про участь України в міжнародних миротворчих операціях”, наказ Міністра оборони України “Про затвердження Інструкції про підготовку миротворчих контингентів і миротворчого персоналу ЗСУ для участі у міжнародних миротворчих операціях”, “Концепція організації міжнародного співробітництва у ЗСУ”, “Стратегія національної безпеки України”, положення закону України “Про основи національної безпеки України”, у якому пріоритетним напрямом політики у сфері безпеки є “забезпечення повноправної участі України в загальноєвропейській і регіональних системах колективної безпеки, отримання членства в Європейському Союзі і Організації Північноатлантичного договору при збереженні добросусідських відносин і стратегічного партнерства з Російською Федерацією (РФ), іншими країнами Співдружності незалежних держав (СНД), а також з іншими державами світу” та закон України “Про засади внутрішньої і зовнішньої політики України” (від 1 липня 2010 р. № 2411-VI), який позиціонує Україну як європейську позаблокову державу, що здійснює відкриту зовнішню політику і прагне співробітництва з усіма заінтересованими партнерами, уникаючи залежності від окремих держав, груп держав чи міжнародних структур [3, 11, 13, 14, 16].

Оцінюючи стан співробітництва України з країнами євразійського регіону у військово-політичній, військово-оперативній чи військово-технічній сферах, доводиться констатувати, що песимістичні прогнози експертів з різних країн багато у чому справдилися.

Розбіжність геополітичних позицій держав цього регіону перешкоджає розвитку співпраці у вищезгаданих сферах. Перспектива ж євроатлантичної інтеграції України сприймається військовими елітами країн євразійського регіону, щоправда здебільшого тільки РФ, як загроза її національній безпеці. У результаті помітно скорочується і двостороння співпраця у військовій сфері, де РФ діє за принципом самодостатності, створюючи власні замкнені цикли виробництва військової техніки.

Щодо ключової євразійської держави – РФ, то її військово-політичну позицію визначають такі положення Стратегії національної безпеки Росії: “розвиток відносин двосторонньої і багатосторонньої співпраці з державами-учасниками СНД є для Росії пріоритетним напрямом зовнішньої політики. Росія буде прагнути розвивати потенціал регіональної і субрегіональної інтеграції та координації на теренах держав-учасниць СНД в рамках передусім самого СНД, а також Організації Договору про колективну безпеку (ОДКБ) і Євразійського економічного співтовариства... Визначальним чинником у відносинах з Організацією Північноатлантичного

договору (НАТО) залишиться неприйнятність для Росії планів просування військової інфраструктури Альянсу до її кордонів і спроби надання йому глобальних функцій, що йдуть врозріз з нормами міжнародного права” [17].

Неприйняття Росією процесів розширення НАТО на схід стало перешкодою для українсько-російської військово-політичної і воєнно-оперативної співпраці. Зокрема, обмежувальним чинником розширення участі Росії в антитерористичній операції у Чорному морі стало її негативне ставлення до появи там кораблів країн НАТО (Франції і Великобританії), не належних до Чорноморського басейну.

Негативний відбиток на українсько-російську військову співпрацю наклали оголошений Росією мораторій на дію Договору про звичайні збройні сили в Європі (11 грудня 2007 р.), конфлікт на Кавказі і “газовий” українсько-російський конфлікт, що мав наслідки і для європейських країн. Унаслідок цих подій перспективи співпраці двох країн були значною мірою підірвані і стали заручниками результатів діалогу між Заходом і Росією з широкого спектра питань з європейської системи безпеки.

Можливості України з повномасштабної воєнно-оперативної співпраці з Росією обмежує неприєднання України до ОДКБ. Останнім часом кількість заходів у цій сфері значно скоротилася: якщо у 2007 р. були проведені 44 спільні заходи, то у 2008 р. – тільки 7 з 57, у 2009 р. із 42 запланованих заходів проведено 9, не значно покращилась ситуація і зі зміною політичної кон’юнктури у 2010 р., на який був запланований 21 спільний захід, з них фактично проведено 16, і лише два – з РФ і один – з Республікою Білорусь. Щоправда у 2010 р. був розширений перелік навчань за участю підрозділів збройних сил країн-сусідів: Російської Федерації та Республіки Білорусь. Так, після тривалої перерви у 2010 році було проведено українсько-російське командно-штабне навчання “Фарватер миру” [12].

Нові перспективи українсько-російської військової співпраці можуть відкрити ініціативи ЄС, Росії і України з боротьби з морським піратством. З цієї точки зору сертифікація військово-морських засобів (кораблів і їх устаткування) РФ і України за стандартами НАТО, їхня участь у спільних операціях з боротьби з піратами можуть зіграти позитивну роль і стати прикладом можливості плідної тристоронньої співпраці. Відмінність у політичних цілях, пріоритетах і засобах їх досягнення України і Росії звужує рамки їх військово-політичної співпраці.

На окрему увагу заслуговує військово-технічна співпраця (ВТС), яка охоплює широкий спектр заходів, пов’язаних з міжнародними передачами товарів і послуг військового призначення, спільною розробкою, виробництвом, ремонтом, модернізацією, утилізацією надмірних і застарілих зразків озброєння і військової техніки (ОВТ).

Щоправда тут спостерігається стійка тенденція до скорочення обсягів і потенціалу російсько-української співпраці у військово-технічній сфері. Основною причиною є перехід Росії, починаючи з середини 1990-х рр., до стратегії забезпечення незалежності оборонного виробництва від зарубіжних поставок комплектуючих за рахунок створення замкнених виробничих циклів на своїй території.

Проте негативи військово-політичної складової українсько-російської співпраці не є у цьому відношенні визначальними, а виконують роль “політичної підоснови” рішень, що приймаються у військово-технічній сфері. Неприєднання України до ОДКБ розглядається багатьма експертами як основний негативний чинник – обмеження можливостей України з оснащення своїх Збройних сил технікою російського виробництва і розвитку оборонної промисловості. Росія справді відкрила “зелену лінію” в оснащенні ОВТ країн–учасниць ОДКБ. Проте необхідно враховувати, що техніка, яка поставляється, далеко не нова (переважно радянського виробництва), що у довгостроковій перспективі стримуватиме і технічну модернізацію збройних сил і розвиток національної оборонної промисловості країн–одержувачів технічної допомоги (дуже міцно “прив’язуючи” їх до оборонно-промислових можливостей і пріоритетів Росії). Серйозним ударом по українсько-російській військово-технічній співпраці стали російсько-грузинські події 2008 р. Звинувачення Росією України в її нібито незаконних поставках озброєння до Грузії напередодні цих подій стали ще

одним мотивом для відмови Росії від низки ініціатив (зокрема, створення спільного підприємства з модернізації і ремонту засобів ППО).

Загалом, оцінюючи масштаби співпраці України і Росії у воєнній сфері, варто зазначити, що вони не відповідають потребам двох країн, а також їхньому промислово-технологічному потенціалу та можливостям з кооперації.

Зі свого боку Україна не визнає особливий механізм запобігання і врегулювання конфліктів у межах СНД, оскільки компетенцію на проведення операцій з підтримання миру може мати тільки ООН. Тому військові підрозділи України не входять до складу Колективних сил з підтримання миру СНД.

Водночас Україна готова у кожному конкретному випадку розглядати питання про участь її спостерігачів у формуванні миротворчих сил СНД, діяльність яких буде підкріплена мандатом ООН/ОБСЄ. Таке рішення Україна прийматиме в односторонньому порядку і відповідно до національного законодавства.

Необхідно також відзначити, що Україна має достатні можливості для того, щоб взяти на себе роль миротворця у європейській частині пострадянського простору. По-перше, її геополітичне положення дає їй змогу повною мірою враховувати політичні, кліматичні, соціально-економічні та культурно-етнічні особливості східноєвропейського регіону. По-друге, Україна має навчальні центри і структури, відповідні сили та засоби, необхідні для підготовки і проведення миротворчих операцій. В МОУ створений Центр військового співробітництва та верифікації, на який покладені завдання координації різних структурних підрозділів Збройних сил України в галузі миротворчості, а також прийняте рішення про створення Спеціалізованого навчального центру з підготовки миротворчих сил. По-третє, власні інтереси України як позаблокової держави найбільшою мірою збігаються з інтересами підтримання миру і стабільності у східноєвропейському та чорноморському регіонах.

У березні 1997 р. Рада голів держав прийняла рішення про створення Комітету СНД з конфліктних ситуацій, яке підписала й українська сторона [15]. Відразу визначилися різні підходи до його функцій. Для Росії він є спеціальним органом підготовки політико-правових рішень щодо миротворчої діяльності, а також засобом контактів із ОБСЄ та відповідними структурами ООН. Україна та деякі інші держави вважають, що діяльність Комітету повинна мати лише науково-консультативний характер. Комітет поки що практичної діяльності не розпочинав. У вересні 1997 р. голова ОБСЄ надіслав виконавчому секретарю СНД листа, в якому запропонував Співдружності взяти участь в обговоренні та реалізації Платформи європейської безпеки. Йшлося, зокрема, про умови чинності останньої, а також взаємопов'язаності інститутів, де увагу привертає вступне положення документа: “Відносини ОБСЄ з іншими міжнародними організаціями формально не оформлені (відносини з ООН є щасливим винятком)” [4, с. 142].

Обговорення питання щодо можливої участі у розробці моделі загальноєвропейської безпеки виявило принципові розбіжності у позиціях РФ, Білорусі та Киргизстану, з одного боку, та України й інших держав, – з іншого. РФ запропонувала дати позитивну відповідь голові ОБСЄ про готовність СНД до європейського співробітництва як регіональної міжнародної організації [3, с. 10]. Позиція України щодо миротворчості СНД ґрунтується на положеннях заяви Верховної Ради України, зробленої під час ратифікації Угоди про створення Співдружності (відповідно до пункту 3 згаданої заяви, наша країна заперечує надання СНД статусу суб'єкта міжнародного права та перетворення її на регіональну міжнародну організацію). Україна не підписала рішення Ради глав держав щодо забезпечення міжнародного визнання СНД та його статутних органів від 23 грудня 1993 р., а також і наступні рішення з цього питання. За відсутності консенсусу активний діалог між ОБСЄ і Співдружністю щодо моделі європейської безпеки та, зокрема миротворчої діяльності, так і не розпочався [6, с. 9]. Фактично, починаючи з 1993 р., держави Співдружності приступили до спільної миротворчої діяльності, яка до останнього часу вважалася прерогативою ООН і регіональних організацій (відповідно до Глави 8 Статуту ООН) [4, с. 7]. Протягом короткого періоду свого становлення і розвитку миротворча діяльність у СНД стикнулася з проблемами, важливістю, складністю і перспективами рішення яких увесь час змінювалися.

Україна у цьому питанні керується тим, що в регіоні ОБСЄ жодна держава, організація або угруповання не можуть мати будь-якої переважаючої відповідальності за підтримання миру і стабільності або розглядати будь-яку частину регіону ОБСЄ як сферу свого впливу.

З огляду на таку позицію, Україна не бере участі у діяльності сил СНД щодо врегулювання збройних конфліктів на теренах країн колишнього СРСР, розглядаючи її як таку, що не відповідає усім принципам проведення операцій з підтримання миру. З усього комплексу документів, що регламентують миротворчу діяльність на територіях держав-учасниць СНД, Україна підписала лише Угоду про Групи військових спостерігачів і Колективні сили з підтримання миру в СНД від 20 травня 1992 року (з застереженням) і два Протоколи до неї. В такий спосіб національне законодавство обмежує участь України у цій сфері багатостороннього співробітництва у межах СНД.

Україні слід підтримувати політику поступового перетворення євразійського геополітичного простору – від Атлантики до Тихого океану – в єдину спільноту суверенних держав без домінування єдиного центру.

Наша країна хоча і зацікавлена у доступі до місткого ринку країн ЄврАзЕС, однак завжди вкрай обережно ставилася до участі в інтеграційних проектах, ініційованих РФ. Від якості та глибини нарощування комплексної співпраці між Україною та державами євразійського регіону залежить характер розвитку нашої держави, її воєнна безпека, ріст економічного добробуту, ступінь демократичності перетворень тощо.

ЛІТЕРАТУРА

1. Голопатюк Л.С. *Співробітництво Збройних сил України з ЄС: навч. посіб.* / Л.С. Голопатюк, І.С. Козій, А.Г. Ординович; за ред. Л.С. Голопатюка. – К.: МО України, 2007. – 387 с.
2. Гречанінов В.М. *Ми маємо бути готовими долати будь-які перешкоди // Народна армія.* – 2006. – 20 січ.
3. Закон України “Про участь України в міжнародних миротворчих операціях” // *Відомості ВР України.* – 1999. – № 22.
4. Клименко О.П. *Миротворча діяльність українського війська. Перше десятиліття / О.П. Клименко* – К.: Неопалима купина, 2004. – 224 с.
5. Кириченко С.О. *Проблемні питання участі Збройних сил України в міжнародній миротворчій діяльності / С.О. Кириченко.* – К.: ННДЦ ОТ і ВБ України, 2004. – 186 с.
6. Лисицин Е. *Проблеми європейської безпеки / Е. Лисицин // Військо України.* – 1994. – № 1. – С. 8–12.
7. Нікітюк В.О. *Миротворча діяльність у Європі: еволюція міжнародно-правових та інституціональних засад // Наука і оборона.* – 2008. – № 3. – С. 16–23.
8. Перепелиця Г.М. *Залучення України до миротворчості регіональних і субрегіональних організацій / Г.М. Перепелиця // Миротворча діяльність України: кооперація з НАТО та іншими структурами європейської безпеки: матер. Міжнарод. семінару “Миротворча діяльність України: спільні операції з НАТО та в більш широкому контексті”, 18–20 березня 2001 р.* – К., 2002. – С. 130–154.
9. Перепелиця Г.М. *Україна та архітектура європейської безпеки... // Реформування Збройних сил України: пріоритети: за матер. Міжнар. семінарів. Київ, 14–15 лют., 22–23 черв. 2000 р.* – К., 2001. – С. 8–9.
10. Руснак І.С. *Міжнародна миротворча діяльність і національні інтереси України / І.С. Руснак, В.Д. Кохно // Наука і оборона.* – 2006. – № 2. – С. 3–9.
11. Закон України “Про основи національної безпеки України” (із змінами і доповненнями, внесеними законами України від 15 грудня 2005 року № 3200-IV, від 1 липня 2010 року № 2411-VI [Електронний ресурс] // *Ліга закон: [веб-сайт].* – Режим доступу: http://www.search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/ed_2005_12_15.
12. *Міжнародне співробітництво Міністерства оборони України.* Режим доступу: http://www.mil.gov.ua/index.php?lang=ua&part=international_cooperation.
13. Наказ Міністра оборони України від 28.06.2001 р. № 224 “Концепція організації міжнародного співробітництва у Збройних силах України”.
14. Наказ Міністра оборони України від 25.10.04 р. № 485 “Про затвердження Інструкції про підготовку миротворчих контингентів і миротворчого персоналу Збройних сил України для участі у міжнародних миротворчих операціях”.
15. Статут СНД від 08.01.1993 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uazakon.com/>.
16. Указ Президента України “Про Стратегію національної безпеки України” [Електронний ресурс]: ред. від 12.02.2007 р. // Верховна Рада

України: офіц. веб-сайт. Законодавство України. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=105%2F2007>. 17. Указ Президента Российской Федерации от 12 мая 2009 г. № 537 “О Стратегии национальной безопасности Российской Федерации до 2020 года” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rg.ru/2009/05/19/strategia-dok.html>.

УДК: 327.7

Уляна Ільницька

Національний університет “Львівська політехніка”

ОСОБЛИВОСТІ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОЇ СУБ’ЄКТНОСТІ НЕУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

© Ільницька У., 2012

Комплексно та всебічно висвітлюються специфіка та особливості міжнародно-правової суб’єктності неурядових організацій. Визначено роль та політико-правовий статус неурядових організацій як суб’єктів міжнародних відносин, їх вплив на світовий політичний процес. Розкрито сутність та зміст поняття “неурядові міжнародні організації”, розглянуто їх ознаки, функції та підходи до класифікації; визначено джерела нормативно-правового регулювання; охарактеризовано форми та напрями діяльності. Значну увагу приділено аналізу механізмів взаємодії неурядових організацій з міждержавними (міжурядовими) інституціями.

Ключові слова: неурядова міжнародна організація; міжнародно-правова суб’єктність; політико-правовий статус неурядової міжнародної організації; суб’єкти міжнародних правовідносин; консультативний статус; компетенція міжнародної неурядової організації.

Uljana Plynyska

FEATURES OF THE INTERNATIONAL AND LEGAL SUBJECTIVITY OF NON-GOVERNMENTAL ORGANISATIONS

Features and peculiarities of international and legal subjectivity of non-governmental organizations are described in the article. Role, political and legal status of non-governmental organizations as subjects of international relations, their impact on political process are defined. Essence and content of the concept “non-governmental international organization”, their characteristics, functions and approaches to classification are described. The sources of normative and legal regulation are defined. Forms and directions of activity are characterized. Considerable attention is devoted to the analysis of the interaction mechanisms between non-governmental organizations and intergovernmental institutions (intergovernmental).

Key words: non-governmental international organization; international and legal subjectivity; political and legal status of non-governmental international organization; subjects of international and legal relations; consultative status; competence of the international non-governmental organizations.

У сучасній системі міжнародних відносин визначилась тенденція до перерозподілу функцій між суб’єктами світової політики. Зокрема, зростає вплив недержавних (неурядових) інститутів, які ефективно функціонують як самостійні та дієві суб’єкти міжнародних відносин. Сучасні неурядові міжнародні організації (яких нараховується понад 37 тисяч) відіграють не менш важливу роль, ніж